

УДК 342.9

*М. М. Мирошніченко**здобувач**Науково-дослідного інституту публічного права*

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Нинішній стрімкий і безперервний розвиток інформаційного суспільства має як безсумнівні позитивні, так і певні негативні наслідки. Адже значно пришвидшується передача, обробка чи впровадження будь-якої інформації навіть великих обсягів. Також такий розвиток призводить до можливості поширення фактів протиправної діяльності у сфері інформації, впровадження власних програм, що знижують продуктивність системи (трояни, віруси), і, як наслідок, маніпулювання суспільною та індивідуальною свідомістю. Тобто технічний прогрес, значно полегшуючи наше існування, привносить разом із собою значні ризики та небезпеки. Як бачимо, вплив інформаційної техносфери на людство значно зростає, реалізуються такі ідеї та можливості, про які людство ще минулого десятиліття навіть мріяти не могло. Багато держав украї стурбовані станом інформаційної безпеки, залежність від якої зростає у процесі реалізації технічних новинок на практиці. Саме тому вони розробляють і впроваджують комплекс правових, організаційно-технічних та економічних заходів забезпечення інформаційної безпеки.

Варто зазначити, що на самому початку розвитку інформаційно-комунікаційних технологій особлива увага приділялася, насамперед, позитивному їх використанню, заради якого вони були створені, і не малося на увазі їх протиправне використання, так само як на початку не враховувалася уразливість інформаційно-комунікаційних технологій від посягань на такі та особливості вчинення таких посягань в інформаційному суспільстві. Наприклад, можемо згадати перший із трьох основних законів робототехніки, що були сформульовані ще в першій половині минулого століття. Згідно з ним, робот не може заподіяти шкоди людині або своєю бездіяльністю дозволити, щоб людині була заподіяна шкода. Значно пізніше завдяки кінематографу, а потім на практиці люди переконались у протилежному. Тобто негативні наслідки людство зрозуміло лише згодом. Але історія знає також протилежні приклади, а саме: людство спочатку познайомилося з найбільш смертоносною зброєю – ядерною зброєю (1945 року), а вже потім зрозуміло, що мирний атом може виробляти величезні маси електричної енергії.

Наша держава не залишається осторонь світових тенденцій, яка, особливо враховуючи власне

геополітичне розташування, наявну навколо неї воєнно-політичну обстановку та наявність досить розвиненої інформаційної інфраструктури, перебуває під потужним іноземним інформаційним впливом. Маючи системний і цілеспрямований характер, у підсумку зовнішній негативний інформаційний вплив призводить до появи загроз національній безпеці нашої держави в інформаційній сфері, які завдають державі відчутних збитків. Стрімкий розвиток подій у теперішньому столітті визначає якісно нове уявлення про інформацію як одного із провідних факторів або джерел для виробництва чи вдосконалення. На загальнодержавному рівні інформація стає основною запорукою майбутньої економічної успішності держави. Адже здатність держави мати у своєму розпорядженні найсучасніші інформаційні технології дає змогу ефективно та своєчасно управляти інформацією. Погоджуємося з позицією М. Гуцалюка, який стверджує, що володіння державою такою здатністю – шлях до майбутнього збільшення своєї економічної та політичної міцності [1, с. 12–13].

Глобалізація досить швидко змінює уявлення людства про час і простір. Якщо раніше для подолання відстані між континентами необхідно було витратити дні, а то й місяці, то зараз ця відстань долається за кілька годин. У випадку з інформацією за кілька хвилин вона може бути переміщеною в будь-яку точку земної кулі, про що мислителі минулого століття не могли навіть мріяти. Сьогодні головним проявом глобалізації, що відчувається, є стискування навколишнього світу в просторі та часі. Світ для людства стає меншим і більш доступнішим, а процеси в ньому протікають швидше. Крім того, вони відбуваються одночасно, технічні засоби дають можливість дізнаватися про події за допомогою обміну інформацією в будь-якому куточку практично в режимі реального часу. Саме тому знижується можливість ненавмисного перекручування інформації та, відповідно, зростають можливості для навмисного створення маніпуляції з інформаційними ресурсами. З абстрактного поняття інформація трансформувалася в найважливіший елемент сучасності. На межі минулого і теперішнього століття інформаційна безпека поступово стає провідним сегментом національної безпеки. Сприяло цьому факту те, що минуле століття увійшло в історію людства як період колосальних науково-технічних і

технологічних змін. Інформаційні технології можуть активно впливати на людську свідомість. Прикладом цього може слугувати експеримент мережею Facebook у Індії, коли для користувачів відтворювали події негативного чи позитивного характеру. Після опитування, не знаючи про це, респонденти повідомляли, що їхнє самопочуття погіршувалося чи покращувалося. За відповідний експеримент Facebook приніс вибачення. Але на прикладі мільйонів людей було доведено, що інформація може активно впливати на самопочуття людей [2]. З прикладу ми бачимо, яким стратегічним ресурсом стає інформація, що здатна взаємодіяти не тільки з матеріальним, але й з духовним світом людини. Отже, інформатизація та комп'ютеризація змінюють обличчя світу. Вказана зміна світового інформаційного простору стає базовим фактором розвитку сучасної цивілізації, що дає можливість стверджувати, що у світі проходить стрімке формування інформаційного суспільства. Жодна держава не залишається осторонь всеохоплюючого процесу інформатизації як глобального чинника світового розвитку, що істотно впливає на економічне та міжнародно-політичне становище, а також майбутнє кожної держави. Сучасний період розвитку інформаційного суспільства призводить до появи нових форм і способів досягнення державами важливих цілей на інформаційному просторі.

«Арабська весна» показала нам, що «інформаційні складнощі» у теперішньому столітті досить часто мають внутрішню природу і лише підбурюються ззовні. Наша держава перебуває під впливом інформаційної агресії, перш за все, в економіко-фінансовій сфері [3, с. 22–23]. У цьому контексті слушною є позиція Б.А. Кормича, який, визначаючи поняття «національна безпека», виділяє основним фактором впливу – глобалізаційний. Це поняття вже досить давно вийшло за рамки державних кордонів і перетворилося на глобальне явище [4, с. 113–114].

Здійснюючи аналіз таких процесів, зазначимо, що їм не заважають територіальні кордони та вони мають здатність поширюватися на будь-якого суб'єкта на будь-якій місцевості. З приводу цього питання визначив свою позицію Д. Девіт, який зазначив, що такий вид безпеки можна визначити як кооперативну, що складається з відповідних елементів, а саме: організації системи стримувань і протидії будь-якій агресії; альтернативної політики об'єднань або співіснування поруч із ними; просування в галузі як мілітаристичної, так і немілітаристичної безпеки [5, с. 67–69]. Як бачимо, з огляду на розвиток інформаційних технологій інформаційна безпека у теперішньому столітті вже не може сприйматися як частина лише національної безпеки, вона є частиною глобальної кооперативної безпеки. Водночас західні фахівці

поділяють її на такі види: кооперативну інформаційну безпеку та національну інформаційну безпеку. Враховуючи невисокий рівень взаємодієвдальності приватних структур та організацій, ми не можемо погодитися з цієї позицією, оскільки вважаємо, що ці поняття не можуть бути рівнозначними, оскільки їх введення у науковий обіг є передчасним для нашої держави.

Позицію західних учених розвиває М. Маклуен, який визначає, що роль інформації у безпеці сучасного світу є досить важливою. На його думку, сьогодні найбільш суттєве протистояння відбувається за допомогою інформаційних ресурсів [6, с. 32–33]. Протиборство в інформаційній сфері переслідує ті самі цілі, що й військовий чи економічний вплив. У теперішньому столітті досить багато подій, зокрема «Арабська весна», показали, що новою ціллю виступає свідомість людини. Саме тому частіше починають використовуватися не силові методи, а вплив інформаційних технологій на людей, тому гостро постає питання забезпечення інформаційної безпеки як кожної окремої держави, так і світового товариства загалом. Тому безпека на інформаційному рівні часто є важливішою для держави, бо уособлює рівень протистояння загрозам інформаційного характеру, а також інтенсивність розвитку суспільства за допомогою використання найновіших досягнень людства [7, с. 41–45].

Вітчизняні вчені, досліджуючи питання забезпечення інформаційної безпеки держави, по-різному відображають це явище у своїх працях. Зокрема, А.М. Гуз більш детально розглядав питання історії захисту інформації, М.В. Гуцалюк займався вивченням загальних концепцій захисту інформації, М.А. Дмитренко висвітлював проблеми інформаційної безпеки України в умовах глобальної інформатизації, А.В. Ліпінська досліджувала інформаційні ресурси в їх загальному розумінні та ступінь їх захищеності сьогодні.

Визначальною характеристикою теперішнього етапу економічного та науково-технічного прогресу є швидкий і безперервний розвиток найновіших розробок, що впроваджуються у всіх сферах життєдіяльності. Багато в чому інформація та інформаційні технології достатньою мірою визначають розвиток суспільства та виступають новими джерелами або засобами забезпечення національної могутності. Становлення та розвиток інформаційного суспільства суттєво змінюють наукову, політичну, економічну та соціальну сфери життєдіяльності людства, що призводить не тільки до зміни предмета праці на інформацію, але й знань. Змінюються навіть естетичні вподобання суспільства. Глобалізація сприяє об'єднанню інформаційних систем різних держав для формування єдиного інформаційного простору. Як бачимо, світовий процес інформатизації досить швидко реа-

лізується у більшості держав і стає прогресивною основою їх розвитку. Інформатизація являє собою складний процес створення оптимальних умов для всебічного задоволення інформаційних потреб і реалізації прав громадян суспільства, державних органів й управління на основі формування і використання інформаційних ресурсів і систем, мереж, ресурсів й інформаційних технологій із використанням найновіших досягнень техніки [8, с. 99–102].

До основних завдань інформатизації належать такі: кадрова політика, бо, як відомо, «кадри вирішують все», а особливо молоді та належним чином підготовлені фахівці, які тримають руку на пульсі часових перетворень; комплексне задоволення потреб суб'єктів інформаційних відносин; побудова суцільного інформаційного простору; поширення відповідних досягнень для максимальної кількості людей. Тобто окреслення сутності змісту поняття «інформаційна безпека» потребує значної уваги з боку науковців, адже будь-які дослідження лише тоді досягають зрілості та досконалості, коли розкривають сутність досліджуваних явищ і процесів, а також надають змогу передбачати майбутні зміни і за можливості коригувати їх [9, с. 35–37].

Розвиток і впровадження в різні сфери життя суспільства нових інформаційних технологій, як і будь-яких інших прогресивних науково-технічних досягнень, не тільки полегшують життєдіяльність, а й привносять із собою значний рівень небезпечних тенденцій.

Інформаційний простір будь-якої держави є основою її повноцінного функціонування. Ця ситуація повністю реалізується в Україні. Відповідні трансформаційні процеси впливають на національний інформаційний простір. Зважаючи на це та на посилення впливу інформаційних засобів ураження, було прийнято Концепцію національної безпеки, в якій поняття національних інтересів розуміється як сукупність збалансованих інтересів усіх суб'єктів. Саме тому вкрай обмеженим є перелік сфер, національні інтереси в яких визначають предмет національної безпеки.

Зокрема, у Концепції закріплено, що зміцнення та захист національного інформаційного простору України є елементом забезпечення її національної безпеки. Багато в чому налагоджений інформаційний простір посилює суверенітет держави під час виконання останньою покладених на неї функцій, наприклад, формує основи демократичної політичної культури всередині держави, прискорює інтеграцію до світових структур, а також світового інформаційного простору, формуючи який, необхідно розуміти, що він може бути ефективним лише комбінуючись зі світовими глобальними процесами. Останнє десятиліття характеризується значним розвитком впливу та

поширенням комунікаційних процесів. Також присутні негативні наслідки відповідних інформаційних процесів, наприклад глобальна експансія у пропагандистських цілях. Багато в чому їм удається так діяти через наявність прогалин у вітчизняному законодавстві та недосвідченість вітчизняних операторів інформаційного простору. Зокрема, ефективно використовувати таку тактику можуть як фінансово-політичні клани, так і закордонні неурядові організації, а також антиукраїнські політичні сили, що впливають на вітчизняний інформаційний простір для коригування його на власну користь. Саме так будь-які події можна «представляти» у вигідному для них вигляді. Відповідними службами фіксується значна кількість інформаційних фейків, що створюються для дестабілізації суспільно-політичної обстановки у державі. Варто зазначити, що аналіз процесів, які проходять в інформаційній сфері, свідчить, перш за все, про наявність багатьох порушень у системі управління інформаційним сегментом.

Спостерігається зацікавленість іноземних фінансових груп стосовно встановлення контролю над вітчизняними компаніями, що надають послуги зв'язку, зокрема мобільного. За допомогою таких дій можна певним чином контролювати поширення інформації або ж спотворювати її у вигідному для себе значенні. Можлива навіть реалізація сценарію, за якого іноземні держави зможуть використовувати вітчизняний відповідний простір на шкоду інтересам України. Адже за допомогою таких технологій реалізується система управління суспільством, яке самостійно не в змозі протистояти таким пропагандистським впливам. Досить часто у державах влада над суспільством реалізується за допомогою інформаційного інструменту, тобто хто управляє ним, той реально управляє і самим суспільством. Слушною у цьому питанні є позиція А.О. Сіленко, яка стверджує, що внаслідок дії інформаційних технологій формується інформаційне середовище, яке стає важливим засобом здійснення й проведення владних стратегій. Інформаційне середовище, використовуючи невидимий вплив, управляє свідомістю людей; в інформаційному просторі поширюються ідеї, які створюють відповідний настрій і мотивацію; це може реально змінити ситуацію в суспільстві, створивши психологічний вектор її розвитку в заданому напрямі [10, с. 97]. Отже, управління здійснюється через формування ідей, а не лише через реальні зусилля й реальну зміну ситуації. Тільки згодом такі ідеї опановують масами і стають реальною силою під час реалізації власних політико-економічних інтересів. Яскравим прикладом впливу інформації на маси може служити те, що коли в процесі народних заворушень у Гонконзі китайська влада вимикала соціальні мережі, то

організація народних протестів зводилася нанівець. Тобто новий рівень розвитку інформаційних технологій створює можливості для проведення інформаційних війн, що складаються з відповідного набору інформаційних операцій із контролю над масовою свідомістю населення. Зокрема, за допомогою інформаційного впливу можуть бути вирішені такі типові завдання, як-от: дискредитація органів державної влади, вплив на суспільну свідомість і політичні вподобання населення іншої держави, перекручування інформації про державу у світовому інформаційному просторі, інформаційний саботаж діяльності органів державної влади, провокація актів масової непокори, промисловий саботаж. Вирішення згаданих завдань можливе у разі застосування технологій впливу на людську свідомість, адже на розвиток таких технологій значно збільшується фінансування, особливо в останні десятиліття. Тобто одним із головних завдань сучасної держави виступає гарантування інформаційної безпеки особистості, яка характеризується захищеністю її психіки та свідомості від небезпечних інформаційних впливів: агресії, маніпулювання, дезінформації, спонукування до неправомірних дій [11, с. 65–69].

У сучасних умовах формування та розвитку глобального інформаційного суспільства йдеться про інформаційно-психологічне протистояння, яке займає проміжну сходинку між політичною кризою і фазою безпосереднього зіткнення. У цій фазі технології інформаційно-психологічного впливу на міжнародні політичні конфлікти стають одним із вирішальних чинників і високоєфективних інструментів у діяльності з їх політичного вирішення [12, с. 593–594]. Виділяють такі способи, як інформаційні війни; змішані конфлікти, у яких сторонами виступають не окремі держави, а їхні об'єднання; війни протікають як спецоперації – не проводиться загальна мобілізація, на перше місце виходить значення військово-повітряних сил, розвідки та високоточної зброї; воєнним діям властиві динамічність і короткий термін; змінюються приводи до війни (відсутність демократії, конфлікти населення з владою тощо); держави, які не мають підготовлених до ведення сучасних воєнних дій збройних сил і сучасних систем озброєння, втрачають суверенітет, ресурси тощо [13].

Способами запобігання вищезгаданим процесам визнаються такі: забезпечення інформаційної безпеки; зміцнення позитивного іміджу України на міжнародній арені шляхом активізації інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань воєнної політики держави [14]. Тобто загрози в інформаційній сфері тісно переплітаються не лише з інформаційною безпекою держави, але й із самим фактом її існування.

У сучасних умовах українське суспільство є об'єктом безперервного інформаційного впливу

з боку розвинених держав. У цих умовах проблеми забезпечення інформаційної безпеки України в будь-якій сфері останнім часом набувають усе більшої значущості. На жаль, в Україні рівень інформаційної безпеки, за окремими показниками, наближається до критично низького показника, наслідком чого може стати не тільки втрата демократичних принципів і норм, але й повернення до авторитаризму та можлива міжнародна ізоляція України. Важливою проблемою інформаційної безпеки, як уже зазначалося, є забезпечення захисту і контролю національного інформаційного простору, а також забезпечення інформації про державу у світовому інформаційному просторі. Під інформаційним простором розуміється певне середовище, у якому здійснюється формування, збирання, збереження, опрацювання і поширення інформації, і на яке розповсюджується юрисдикція держави. Практично будь-яка інформація проходить такі етапи існування, а саме: створення інформації, її обробка, зберігання та споживання. Інформаційна безпека покликана ефективно забезпечувати надійність роботи з інформацією на всіх етапах її існування. Тобто вкрай важливим є досягнення основної мети інформаційної діяльності, а саме: створення повноцінного відкритого інформаційного простору. До його важливих елементів зазвичай зараховують такі: належне правове регулювання, засоби масової інформації та умови їх функціонування в державі, стан захищеності журналістів, що є також важливим чинником для забезпечення достовірності та своєчасності роботи інформаційного простору.

Справедливо можна стверджувати, що інформаційна безпека є досить складним, багатоаспектним явищем. Його стан і перспективи розвитку визначаються впливом як зовнішніх, так і внутрішніх чинників, серед яких такі: політична ситуація у світі, наявність потенційних зовнішніх і внутрішніх загроз, рівень інформаційного розвитку держави, внутрішньополітична стабільність у державі. Варто зазначити, що в сукупності впровадження новітніх інформаційних технологій посилюється важливість одного з фундаментальних складових елементів системи національної безпеки – інформаційної безпеки, для забезпечення якого необхідна реалізація комплексного системного підходу, тому проблематика інформаційної безпеки в умовах глобальної інформатизації та розвитку Інтернету набуває стратегічного значення. До ключових видів інформації зараховують таку: наукову, політичну, стратегічну, економічну. Як результат, сучасні засоби комунікації в поєднанні з науковими методами надають науковому співтовариству інструменти, якими воно раніше не володіло. Також важливим з огляду на демографічне та економічне становище держави для інформаційної безпеки стає досягнення стану

її захищеності, що відповідає реальним і потенційним загрозам. Проблемні питання забезпечення інформаційної безпеки завжди були й залишаються актуальними без винятку для всіх держав. Проте законодавча база, способи та методи забезпечення національної безпеки в різних державах суттєво відрізняються. Використовуючи це, частина комерційних структур, а також терористичних угруповань проникає в інформаційні процеси та намагається управляти ними зсередини. Досить часто цю тактику використовують також транснаціональні корпорації для підтримання власного стабільного функціонування та експлуатації природних ресурсів у державах третього світу.

У розвинених державах впливові політико-економічні кола впроваджують, нерідко навіть за власний кошт, у державні установи телекомунікаційні і комп'ютерні обладнання іноземного виробництва з додатковими функціями, чим забезпечують можливість дистанційного використання інформації, що присутня на комп'ютерному обладнанні органів державної влади та місцевого самоврядування. Але переважно такі процеси фінансуються впливовими міжнародними організаціями. Як результат, пригнічується діяльність конкурентоспроможних вітчизняних компаній під час постачання комп'ютерного й телекомунікаційного обладнання. Відповідно, створюються широкі можливості для спрощеного проникнення до державних інформаційних ресурсів. Одним з останніх прикладів таких дій слугує тенденція стосовно активізації роботи іноземних суб'єктів господарювання щодо запровадження системного програмного забезпечення для електронного документообігу за наявності необхідної кількості вітчизняних підприємств-розробників і постачальників схожої продукції. За допомогою такого впливу можливе порушення систем управління державою та збройними силами в особливий період. Враховуючи це, керівництвом нашої держави кілька років тому було прийнято рішення про відмову від використання інформаційних продуктів окремих держав. Тобто інформаційний вплив стає визначальним особливо за складних умов функціонування для держави [15, с. 112–113].

Варто зазначити, що зростання значення міжнародно-правових механізмів регулювання інформаційної сфери зумовлене швидким розвитком світового ринку інформаційних технологій, продуктів і послуг, а також необхідністю їх державницького впорядкування. Водночас стан безпеки не є постійним і може характеризуватися виключно динамічним характером. Складності додає також те, що населення нашої держави за своєю ментальністю є досить неоднорідним. Саме тому не завжди одні й ті самі явища та процеси можуть сприйматися лише в позитивному значенні. Отже, побудувати загальнодержавну інформаційну без-

пеку стає досить не просто. Звичайно ж цьому не сприяють історично не врегульовані протиріччя, що існували десятиліттями між різними частинами українського народу. Категорія національних інтересів в інформаційній сфері повною мірою є взаємозалежною з категорією національної безпеки. Крім того, інформаційний складник не може існувати окремо від загальної національної безпеки, а національна безпека не буде повноцінною комплексною категорією без інформаційної безпеки.

Визначальною характеристикою глобального прогресу є зростання ролі інформації. Активне застосування інформаційних технологій досить потужно змінює життєдіяльність суспільства. Під час такої трансформації важливим є забезпечення національних інтересів, адже в Україні відсутня чітка стратегія входження у світове інформаційне співтовариство. Сучасний інформаційний простір є безмежним і розвивається у пришвидшеному темпі, що створює можливості для виникнення нових способів протизаконних дій в інформаційній сфері, які в сукупності підривають стан національної безпеки держави. На цьому етапі досить важливим є забезпечення захисту комунікаційних систем як невід'ємного складника взаємодії між державами та іншими суб'єктами стосовно захисту національної безпеки в інформаційній сфері. Створюючи величезну кількість прогресивних можливостей, науково-технічний прогрес виявляє навіть найменші недоліки в системі державного управління, що спрямовано на забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері. Саме тому питання формування організаційно-правових засад системи управління та захисту інформаційних ресурсів можна визначити як невідкладні. Важливо зазначити, що саме на правовій основі має бути побудована інформаційна інфраструктура нашої держави.

Останні роки показують, як наша держава не завжди ефективно протистоїть глобальним інформаційним впливам, а також наскільки система управління нею є неготовою протистояти інформаційним агресіям, оскільки питання інформаційної політики залишаються поза належною увагою як науковців, так і практиків. Необхідно звернути увагу на здобутки в цій сфері зарубіжних країн і налагодити законодавчий процес у системі захисту стратегічних інформаційних ресурсів. Останні роки у нашій державі діє Міністерство інформаційної політики України, але навіть світова практика свідчить, що від скоординованого втручання у власні справи не можуть бути убезпечені навіть найпотужніші держави світу. Прикладом цього може слугувати інформація про зовнішнє втручання у волевиявлення, що здійснювалося під час обрання президента США.

В умовах розвитку та поширення глобалізаційних процесів впливу інформаційних технологій

на формування інформаційного простору на міжнародній арені та в Україні питання інформаційної безпеки постає на першому місці, адже інформація справді стала однією з головних категорій, що впливають практично на всі сфери діяльності держави. Найважливішими нині є питання, що стосуються впливу інформаційної сфери на економічні процеси. Для активного формування, розвитку та захисту національного інформаційного простору та ресурсів мають використовуватися адекватні методи і засоби, які базуються на відповідних сучасних інформаційно-аналітичних технологіях, яким сьогодні приділяється мало уваги на державному рівні. Нинішня ситуація в Україні за умов недосконалої інформатизації та затримки з вирішенням проблем інформаційної безпеки та негативних інформаційних впливів призводить до величезних збитків, падіння економічного розвитку та конкурентоспроможності на світовому ринку. Для запобігання цьому необхідне як міжнародне співробітництво, зумовлене відсутністю досвіду вирішення питання щодо створення сучасного інформаційного простору в Україні та системи його захисту, так і раціональні реформи у сфері інформатизації та інформаційної політики держави загалом.

Отже, у міру розвитку інформатизації та глобалізації роль інформаційної безпеки особистості, суспільства, держави збільшується, і її забезпечення повинне посісти належне місце в політиці держави. Інформація стала одним із факторів, здатних привести до великомасштабних аварій, військових конфліктів і дезорганізації державного управління. І чим вищий рівень інтелектуалізації та інформатизації суспільства, тим надійніша його інформаційна безпека. Тому в нашій державі необхідно приділяти своїй національній безпеці особливу увагу, оскільки вона є основою визначення найважливіших напрямів і принципів державної політики держави, життєво важливих інтересів особистості, суспільства й держави.

Література

1. Гуцалюк М.О. Інформаційна безпека України: нові загрози. / М.О. Гуцалюк // Бизнес и безопасность. – 2003. – № 5. – С. 12–13.

2. Facebook провела експеримент над пользователями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.interfax.ru/world/383253>.

3. Трибушная Е. Зомбированная сеть. / Е. Трибушная // Корреспондент. – 2007. – № 15. – С. 22–23.

4. Кормич Б.А. Інформаційна право: підручник. / Б.А. Кормич. – Х.: БУРУН і К, 2011. – 334 с.

5. Dewitt D. Common Comprehensive and Cooperative Security. / Dewitt D. Common // The Pacific Review. – 1994. – № 7. – Р. 67–69.

6. Присяжнюк М.М. Інформаційна безпека України в сучасних умовах. / М.М. Присяжнюк // Вісник Київського національного ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія: «Військово-спеціальні науки». – 2013. – № 30. – С. 29–33.

7. Гавловський В.Д. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії й практики. / В.Д. Гавловський, М.В. Гуцалюк, Р.А. Калюжний та ін. – Запоріжжя: «Просвіта», 2002. – С. 41–45.

8. Крутських А.В. Міжнародна інформаційна безпека. / А.В. Крутських // Міжнародне життя. – 2000. – № 2. – С. 99–102.

9. Добренюков В.І. Глобальна інформатизація і безпека Росії. / В.І. Добренюков // Глобальна інформатизація та соціально-гуманітарні проблеми людини, культури, суспільства. – 2001. – № 5. – С. 35–37.

10. Сіленко А.О. Інформаційні технології – новий імпульс для пошуку парадигми майбутнього суспільства. / А.О. Сіленко // Політичний менеджмент. – 2007. – № 3. – С. 96–112.

11. Жарков Я.М. Небезпеки особистості в інформаційному просторі. Аналітика. Інформаційна безпека. / Я.М. Жарков // Юстиніан. – 2007. – № 2. – С. 65–69.

12. Манойло А.В. Проблемы и перспективы исследования информационно-психологических технологий разрешения международных конфликтов. / А.В. Манойло // Право и политика. – 2008. – № 3. – С. 592–598.

13. Україна-2020: зовнішньополітичні виклики та можливості наступних років. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://uipp.org.ua/uploads/news_message/at_file_uk/0070/38.pdf.

14. Про нову редакцію Военної доктрини України: Указ Президента України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443>.

15. Соснін О.В. Забезпечення інформаційної безпеки держави: теоретичний дискурс. / О.В. Соснін // Стратегічна панорама. – 2004. – № 2. – С. 112–116.

Анотація

Мирошниченко М. М. Інформаційна безпека України в умовах глобалізації світового інформаційного простору. – Стаття.

У статті встановлено, що визначальною характеристикою глобального прогресу є зростання ролі інформації. Доведено, що сучасний інформаційний простір є безмежним і розвивається у пришвидшеному темпі, що створює можливості для виникнення нових способів протизаконних дій в інформаційній сфері, які в сукупності підривають стан національної безпеки держави. Вказано, що інформаційну безпеку необхідно розглядати як стан, що постійно перебуває під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників, унаслідок чого створює безпечне середовище для підтримання життєдіяльності держави.

Ключові слова: інформаційна безпека, інформаційний простір, глобалізація, глобалізаційні процеси.

Аннотация

Мирошниченко М. М. Информационная безопасность Украины в условиях глобализации мирового информационного пространства. – Статья.

В статье установлено, что определяющей характеристикой глобального прогресса является возрастание роли информации. Доказано, что современное информационное пространство является безграничным и развивается в ускоренном темпе, что создает возможности для возникновения новых способов противо-

конных действий в информационной сфере, которые в совокупности подрывают состояние национальной безопасности государства. Указано, что информационную безопасность необходимо рассматривать как состояние, которое постоянно находится под воздействием внутренних и внешних факторов, в результате чего создает безопасную среду для жизнедеятельности государства.

Ключевые слова: информационная безопасность, информационное пространство, глобализация, глобализационные процессы.

Summary

Myroshnychenko M. M. Information security of Ukraine in the conditions of globalization of the world information space. – Article.

The article finds that the determining characteristic of global progress is the growth of the role of information. It is proved that the modern information space is boundless and develops at an accelerated pace, which creates opportunities for emerging new ways of illegal actions in the information sphere that in aggregate undermine the state of national security of the state. It is indicated that information security should be considered as a condition that is constantly under the influence of internal and external factors, and as a result creates a safe environment for maintaining the vital functions of the state.

Key words: information security, information space, globalization, globalization processes.